

VYVERE, Alois van de, burggraaf (1929), advocaat en katholiek politicus (Tielt 8 juni 1871 - Parijs 22 oktober 1961).

Na studie aan het college te Tielt promoveerde Van de Vyvere te Leuven tot doctor in de rechten (1897) en licentiaat in de thomistische wijsbegeerte. Hij vestigde zich als advocaat te Gent en was naderhand ook beheerder van vennootschappen. Van 1901 tot '04 was hij lid van de Provinciale Raad van Oost-Vlaanderen. In 1908 werd hij gemeenteraadslid en in 1909 (tot 1911) schepen te Gent. Van 1911 tot '31 was hij volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Roeselare-Tielt. Hij was minister van Landbouw (1911-'12 en 1925-'26), Openbare Werken (1911-'12), Spoorwegen (1912-'14), Financiën (1914-'18), Economische Zaken (1920-'24) en, samen met het eerste ministerschap opnieuw van Financiën (13-22 mei 1925). In 1918 was hij minister van Staat geworden. In 1932 trok hij zich uit de politiek terug.

Reeds als scholier flamingant geworden werkte Van de Vyvere mee aan De Vlaamsche Vlagge en was hij de voornaamste promotor van De Knodse, waarin hij onder het pseudoniem Seagull schreef. Aan de Leuvense universiteit was hij actief in Met Tijd en Vlijt en richtte met Jozef Sencie in januari 1891 de Sociale Studiekring en Sprekersbond op, bedoeld om studenten in het Nederlands over sociale aangelegenheden het woord te laten voeren. Gedurende de Eerste Wereldoorlog kwam Van de Vyvere op voor de belangen van de Vlaamse soldaten, zonder echter de nodige hervormingen in

het leger te kunnen doordrijven. Hij hield ook de door de legerleiding gewilde verwijdering van C. Verschaeve van het front tegen. Hij zou de formule hebben uitgedacht (volgens F. van Cauwelaert) die we in het Koninklijk Besluit van 8 oktober 1916 terugvinden: afwijzing van Duitse immenging o.a. in Vlaamse aangelegenheden, maar belofte na de oorlog volledige „gelijkheid in rechte en in feite” door te voeren. Toen in 1918 minister P. Hymans, omwille van hun onvaderlandse houding, een actie tegen de bladen *De Belgische Standaard* en *Ons Vaderland* wou voeren, was het eens te meer Van de Vyvere die voor die flamingantische bladen in de bres sprong.

In de onmiddellijke naoorlogse periode hadden vooral Van de Vyvere en P. Poulet de leiding over de katholieke Vlaamsgezinden, als leiders van de Katholieke Vlaamsche Kamergroep. Van 14 tot 22 mei 1919 greep de fel opgemerkte interpellatie plaats van de drie Van's, nl. A. van de Vyvere, F. van Cauwelaert en A. van de Perre, waarbij eerstgenoemde de aanval inzette met de uiteenzetting van het Vlaamsch Programma, het minimumprogramma en misstanden aan het front tijdens de oorlog aanklaagde. Als minimalist verzette hij zich steeds tegen het Vlaams-nationalisme en meer in het bijzonder poogde hij de invloed van Joris van Severen te ondermijnen. Schaduw over zijn Vlaamsgezindheid was dat zijn katholiciteit wel eens de eerste rang toebedeeld kreeg: zo o.a. pleitte hij in de Katholieke Vlaamsche Kamergroep voor de wet-Nolf i.v.m. de vernederlandsing van de Gentse universiteit om te verhinderen dat de Vlaamsgezinden de katholiek-liberale regering-Theunis zouden ten val brengen.

WERKEN: *De Vlaamsche Interpellatie. Redevoeringen van A. Van de Vyvere, A. Van de Perre en F. Van Cauwelaert*, 14, 15, 21, 22 mei 1919 (1920); - *Fransch-Belgische voorzorgsmaatregelen*, in *Gazette van Thielt* (9 en 17 oktober 1920); - *M. Van de Vyvere nous fait des déclarations sur l'amnistie*, in *La Libre Belgique* (21 oktober 1928).

LITERATUUR: F. van Cauwelaert, *Zijne Exc. A. Van de Vyvere, Minister van Landbouw en Openbare Werken*, in *Ons Volk Ontwaakt* (25 mei 1912); - A. Simon en H. Grégoire, *In Memoriam Vicomte Aloys van de Vyvere*, in *Le Flambeau* (1961, p. 746-751); - H.J. Elias, *Vijfentwintig jaar Vlaamse Beweging 1914/1939*, 4 dln. (1969); - A.W. Willemsen, *Het Vlaams-nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940* (1969, tweede uitgave).

JEAN-MARIE LERMYTE en REGINALD DE SCHRYVER